

Førrige søndag hørte vi om det store gjestebudet og hvordan Gud inviterer til fest i himmelen. I dagens prekentekst får vi høre to liknelser Jesus har fortalt. Her viser han at Gud ikke bare inviterer, men også oppsøker og leter etter den som er kommet bort fra ham.

Prekentekst: Luk 15,1-10

Tollerne og synderne holdt seg nær til Jesus for å høre ham. Fariseerne og de skriftlærde ble forarget over dette og sa: "Denne mannen tar imot syndere og spiser sammen med dem." Da fortalte han dem denne lignelsen: Dersom en av dere eier hundre sauer og mister én, lar han ikke da de nittini være igjen ute i marken og leter etter den som er kommet bort, til han finner den? Og når han finner den, blir han glad og legger den på skuldrene sine. Straks han kommer hjem, kaller han sammen venner og naboer og sier: "Gled dere med meg, for jeg har funnet igjen den sau som var kommet bort." Jeg sier dere: På samme måte blir det større glede i himmelen over én synder som vender om, enn over nittini rettferdige som ikke trenger omvendelse.

Eller om en kvinne har ti sølvmynter og mister én, tenner hun ikke da en lampe og feier i hele huset og leter nøye til hun finner den? Og når hun har funnet den, kaller hun sammen venninner og nabokoner og sier: "Gled dere med meg, for jeg har funnet det pengestykket jeg hadde mistet." På samme måte, sier jeg dere, blir det glede blant Guds engler over én synder som vender om.

Det viktige og det viktigste

Det må ha vært noe med ham, siden de brydde seg. Var det hans utstråling, personlighet, eller var det den veldige selvbevisstheten. Noe må det ha vært, for fariseerne og de skriftlærde var ikke likegyldige. Vi har gjerne hørt et ordtak som sier: "Fortell meg hvem du omgås, og jeg skal si deg hvem du er." Den åndelige eliten på Jesu tid tenkte nok i de samme baner. Jesus holdt seg sammen med tollere og syndere, og de tenkte nok sitt om Jesus. Selv brydde de seg lite om tollere og syndere, men de var ganske sikkert provosert av at Jesus sa at Gud brydde seg om slike.

Jesus var annerledes. Han brydde seg ikke om anseelse fra lederne som folk så opp til. Han brydde seg heller ikke om å følge strømmen og gjøre som folk forventet. Med sin selvbevisste holdning og annerledeshet representerte Jesus et alternativ. Det var nok ikke så lett for folk å vite hvem de skulle tro på. Også i dag strides de lærde i mange spørsmål. Hos oss er det for tiden delte meninger om sokneinndeling og skolesammenslåing. Mange slike spørsmål er det ikke rett og galt svar på, men heller ulike vurderinger av hva som er mest hensiktsmessig på sikt og hva som teller mest.

Mennesker er feilbarlige. Historien har vist at både velutdannede og majoriteten av folket kan handle uklokt. Andre ganger ser vi at Gud velsigner en dristig tanke – og det blir til velsignelse for mange. Det er derfor med stor takk til Gud vi tenker tilbake på unionsoppløsningen for hundre år siden. Det var ikke gitt at utfallet ble fredelig. Det kunne blitt krig. Vi feirer den 7. juni, men i midten av september stod hærstyrker

oppmarsjert på begge sidene av grensen. Så i første del av oktober ble utkastet til avtale vedtatt i Stortinget og den svenske Riksdagen. Den 26. oktober abdiserte Kong Karl Oskar II som Norges konge. Da var det endelig klart at Norge fikk sin selvstendighet, og den fredelige løsningen ble et forbilde for fremtidig internasjonal politikk.

“Vil Gud ikkje vera bygningsmann, me fåfengt på huset bygja,” sang vi innledningsvis. (NoS.739) Denne bibelske sannheten bør lære oss å være ydmyke på landets vegne, men også med tanke på våre egne liv. Det er så lett å trå feil slik at våre valg blir til ulykke og ikke til velsignelse. Det er ikke alltid det fører rett vei å følge strømmen og gjøre som folk flest. Hvor skal vi i de viktige spørsmålene finne svar som sikrer oss både det gode livet og en evighet i Guds himmel?

I bibelteksten møter vi de skriftlærde og fariseerne. For dem var tradisjonen det viktigste. De hadde fått sine skikker fra generasjonen før, som igjen hadde arvet fra dem før det igjen, osv. Vi ser i vår tid at tradisjoner er i forandring. Det er ikke noe bestandig over tradisjoner i seg selv. Det er heller ikke sikkert at alle tradisjoner er verdt å ta vare på. Jesus lot seg ikke binde av tradisjonene, for ham var disse overleveringene menneskers verk. Annerledes var det da med Guds ord. Jesus søkte sin himmelske Fars vilje i alt. Slik viste han også vei for oss.

Venn med tollere og syndere

Bibelen kan for noen være ei lukket bok. Det tar tid før den åpner seg. Jeg tror mange bibellesere har erfart at det skjedde noe etter hvert. Med årene ble innholdet og bibelleseren koblet sammen, en opplevelse av at mye av det som står skrevet ble aktuelt for leseren. I Bibelen står det om Gud at han er hellig og rettferdig. Det innebærer at Gud tåler ikke synd. Han tolererer ikke opprør mot seg selv og brudd på budene han har gitt. Slik kan Gud virke skremmende og streng. Samtidig får den som leser Bibelen med seg at Gud elsker synderen.

Det var vel dette siste de hadde vanskeligheter med å akseptere, de skriftlærde og fariseerne, da de så at Jesus holdt seg blant tollere og syndere. Tollerne var lite ansett. De tjente okkupasjonsmakten og var kjent for griskhet. Syndere var merkelappen som ble hengt på alle som åpenlyst hadde brutt Guds bud. Apostelen Paulus lister opp syndere som slike som lever i hor, avgudsdyrkere, ekteskapsbrytere, menn som ligger med menn eller lar seg bruke til dette, tyver, pengegriske, drukkenbolter, spottere og ransmenn. Listen kunne gjøres mye lengre. Så legger apostelen til det som kanskje kan overraske noen i det han minner menigheten om: “Slik var noen av dere en gang. Men nå er dere blitt vasket rene, dere er blitt helliget, ja, rettferdige for Gud i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd.” (1 Kor 6,9-11) Det var av slike syndere Jesus bygde sin kirke.

Tollere og syndere holdt seg nær til Jesus, men Jesus tok aldri lett på synd. Tvert imot, han bød dem vende om. Likevel kjente de seg ikke skjøvet ut og ble ikke fornermet. De måtte ha forstått at Gud hater synden, men elsker synderen. De må ha forstått at fortapelsen var en

realitet for alle som ikke vendte om, og de må ha forstått at Jesus var Frelseren, Kristus, Herren.

Det var en utrettelig kjærlighet som drev Jesus ut langs veier og stier for å oppsøke de minste av de små. Han kalte de som ble sett ned på av andre til fellesskap, ja til og med til måltidsfellesskap som var et sterkt uttrykk for å høre sammen.

Fariseerne og de skriftlærde var forarget. Som svar på deres kritikk svarte Jesus: "Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere." Mark 2,17. De vellykkede var rettferdige i egne øyne. Derfor så de ikke behovet for frelse og fant ikke sin plass i forsamlingen av syndere som vendte om. Fariseerne og de skriftlærde regnet himmelriket som sitt, men i virkeligheten gikk de glipp av det, mens himmelriket ble tatt imot med stor glede og takknemlighet av tollere og syndere som flokket seg om Jesus.

Han som leter

Det var ikke bare disse som gledet seg. Jesus fortalte liknelsen om han som eide hundre sauer, men mistet den ene. Om hvordan han lette etter den som hadde gått seg bort, og om den veldige gleden over å finne den bortkomne igjen. Og det samme om hun som hadde ti sølvmynter og mistet den ene. Hvordan hun lette, og om den enorme gleden over å finne den tapte igjen. Jesus sa om seg selv at han var kommet for å frelse det som var forapt. Den kristne tro dreier seg ikke om at mennesker søker og leter etter Gud, selv om mange leter på de forskjelligste steder. Det handler om at Gud lengter og leter etter den skapningen han kaller sin, mennesket han skapte i sitt bilde til fellesskap og nærhet.

Derfor var det Jesus døde på korset, for å sone vår synd og åpne tilgivelsens vei til himmelen, slik at det ble mulig, ikke bare å lete opp enkeltmennesker, men også å gi tilbudet om frelse og en ny start.

I dag vet vi at det finnes mange mennesker som Jesus leter etter. Det er viktig for oss å være klar over og tenke gjennom at ofte er folk sårbare. Det skal så lite til før enkelte føler seg sett ned på eller avvist. Spesielt kanskje de som er kommet skjevt ut i livet. Mange tror de vil møte fordømmelse av kristne. Men hvordan skal den som selv har fått tilgivelse kunne fordømme andre?

I dag skal vi være vitne til at himmelriket åpnes for to små barn. I dåpen tar Jesus dem inn i sin kirke og åpner Guds himmelriket for dem. Det skal også være nattverd i dag. Nattverden er for syndere som vender om. Nattverden er ikke premie for den som lykkes, men mat for den som trenger hjelp som kristen, hjelp til å leve slik Jesus har lært oss og tilgivelse for synd. Som kristne vil vi alltid være bevist at vi er syndere, men fremfor alt at vi er tilgitte syndere for Jesu død og oppstandelses skyld. Dette siste er det som utgjør den store forskjellen. Du som er døpt og som vet at du trenger Jesus, vær frimodig og kom til nattverd. Sakramentet er for deg.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.